

תרגיל 1 א' 429

1	שויב קל	2	שייר קל	3	לוינ קל	4	לויש קל
5	רייב קל	6	עויר קל	7	גייל קל	8	דוינ קל
9	קוימ קל	10	נויע קל	11	חויס קל	12	רויצ קל

תרגיל 2 – א' 430

1	גויב הפעיל	2	אויר הפעיל	3	בויס הפעיל	4	עויפ הפעיל	5	נויב הפעיל
6	גויר קל	7	חויש קל	8	זויז קל	9	פויצ הפעיל	10	חויס קל
11	כוייל הפעיל	12	מוייל קל	13	קוימ קל	14	דויג קל	15	סויר הפעיל
					נשיא קל				
16	פויק הפעיל	17	נויח קל	18	בויש קל	19	זויז הפעיל	20	לוינ הפעיל

תרגיל 3 – א' 431

1	בויא הפעיל	2	צויפ הפעיל	3	טויס הפעיל	4	ביינ הפעיל	5	רויצ הפעיל
6	עוייד הפעיל	7	נוייד הפעיל	8	שויב הפעיל	9	שיימ קל	10	גייל קל
11	רייב קל	12	שייר קל	13	שויט הפעיל	14	מויר הפעיל		

תרגיל 4 – א' 431

1	פויצ נפעל	2	בויכ נפעל	3	גויז נפעל	4	זוינ נפעל	5	סויג נפעל
6	עויר נפעל	7	דוינ נפעל	8	מוייל נפעל	9	אויט נפעל	10	כוינ נפעל
11	כוינ נפעל	12	דויש נפעל						

תרגיל 5 – א' 432

1. א. גלויש – לויש נפעל, גלויש – לויש קל
ב. גלויש
2. א. (2) בו, (3) ניזוק, (7) זזה
ב. ערים, נדושה, נאור, כן
ג. קל – ערים, בו, זזה, כן נפעל – ניזוק, נדושה, נאור, הפעיל – מסירה, העיר, הציף
ד. גציף
ה. גבוז
ו. גבון
3. השיטו, להשיט, לשוט

4. א. יריצו - הפעיל
 ב. קל
 ג. תטיסי
 ד. קב
 ה. נשוב
5. א. נפעל – תיסוג, נידון, יימוג הפעיל – הניחו, יניד, הבינה.
 ב. לא נכון – השורש זהה, הבניין שונה (כאן קל)
 ג. תיסוג, יניד, יימוג
 ד. תבין
6. לרוץ
7. תשוט (קל)
8. א. מבינות, מכינים (הפעיל)
 ב. נפעל
 ג. מבינות, נבונים – ביינ

תרגיל 6 – עמ' 434

גוף	זמן	שורש	הצורה בהפעיל	
נסתרות	עבר	א-ו-ר	האיר	1.
נסתר	הווה (בינוני)	ג-ו-פ	הגיף	2.
נסתרים	עתיד	ז-ו-ל	הזיל (גם הוזיל)	3.
נסתרים	עבר	ד-ו-ח	הדיח	4.
נסתרת	הווה (בינוני)	ט-ו-ל	מטיל	5.
נסתרת	עבר	י-כ-ח	הוכיח	6.
מדבר	עתיד	ט-ו-ס	הטיס	7.
נסתרים	עבר	י-ס-פ	הוסיף	8.
נסתרים	עתיד	פ-ו-ג	הפיג	9.
נסתרים	עבר	ב-י-נ	הבין	10.

תרגיל 7 – עמ' 436

קו"מ התפעל	5	רו"מ פועל	4	עו"ד פיעל	3	רו"מ פיעל	2	עו"ד פועל	1
עו"ר פיעל	10	בו"ס פיעל	9	מו"ט פועל	8	נו"פ פיעל	7	עו"ד פיעל	6
						קו"מ פיעל	12	עו"ר התפעל	11

תרגיל 8 – צ'א' 437

1. א. מעופפות - פיעל
ב. הפעיל
ג. מגיפה
ד. עופפו
2. א. (1) מו"ט פיעל, (2) מו"ט התפעל
ב. (א) מוטט – פעיל, התמוטט - סביל
ג. מו"טט (בספר מנוקד בטעות ימוטט)
3. א. קל – בזים, דגנו, ילושו התפעל – התרוצצו, מתגוררת, יתבוננו
ב. נכון. כל הפעלים שייכים לגזרת נע"ו.
ג. קריצו
ד. תגור (גם יגור הוא צורת העתיד, אך לא באותו גוף)
4. א. הותרה – גזרת חפ"נ
ב. גזרת נע"ו.
ג. נגוזו – נפעל, הופגו - הופעל, התקרה – הופעל
ד. נגוזו – גזו, הופגו - הפיגו, התקרה – התיקה
5. התקוממו התעוררות (התפעל)
לנו שירה (קל)
נופפו כיוון (פיעל)
מכינים הנפה (הפעיל)

תרגיל 9 – צ'א' 438

חלק א

1. א. מקוממים – קו"מ פיעל, מוסט – סו"ט הופעל, מתנועע – נו"ע התפעל, נורים – יר"מ נפעל, מעידה – עו"ד הפעיל, דורך – דר"כ קל
ב. שלמים – דורך, נפ"מ + נל"מ – נורים, נע"ו - מקוממים, מוסט, מתנועע, מעידה
ג. לקומם, להעיד, לדרוך
2. א. שבו, שובו, הושבה, משיבים, השבת (השבה)
ב. I. שבו, הושבה
II. שבו – (1) הם שבו אותו בזמן הקרב. (2) הם שבו לביתם.
(1) שב"מ – קל (2) שו"ב - קל
הושבה - (1) הילדה הושבה לביתה. (2) האורחת הושבה בשורת המכובדים.
(1) שו"ב – הופעל (2) יש"ב - הופעל

3. א. הובנה – ביינ הופעל, מעוודדים – עוייד פועל, נשלו – שלייה נפעל, נפוצו – פוייצ נפעל
הומרו – מויר הופעל, יונפו – נויפ הופעל, תוכן – כוינ הופעל, נואשו – יאיש נפעל
ב. כולם פעלים סבילים
ג. לא נכון. נישלו אותי – נשיל פיעל, הדגים נשלו – שלייה נפעל
ד. לא נכון. תוכל – יכיל קל גזרת נפיו, תוכן – כוינ הופעל גזרת נעיו.
4. א. הודחו - דויח נעיו, המירו – מויר נעיו, יזיו – זויז נעיו,
נאפה – אפיה נפ"א + נלייה, הוכשו – נכיש חפינ, נועצנו – יעיצ נפיו
ב. הודחו – הופעל, המירו – הפעיל, יזיו – הפעיל, נאפה – קל, הוכשו – הופעל, נועצנו – נפעל
ג. הודחו – הדיחו, הוכשו – הָכִישוּ
ד. המירו – להמיר, המרה, יזיו – להזיז, הזזה, נאפה – לאפות, אפיה
5. יגורו – קל, רוממה- פיעל, הביכה – הפעיל, צודד – פיעל, להניא – הפעיל, יבושו – קל
כולם בגזרת נעיו.
6. א. הוצף – צויפ הופעל, יטעה – טעיה הפעיל, פג – פויג קל, טולאו – טליא פועל,
רודה – רדייה קל, הוכחה – יכ"ח הופעל
ב. יטעה – להטעות, הטעיה,
ג. יוצף, יטולאו, ירדה.
7. נדושים – דויש נפעל, מציקים – צויק הפעיל, של – נשיל קל, הסכים – סכימ הפעיל, משנו – מויש קל, שובו
- שויב קל
8. א. נביל – יבלו, לנבול, בלייה – מבלים, בלויים, יביל – יובל, מוביל
ב. יבלו, לנבול, בלויים
ג. יובל – הופעל, מבלים – פיעל, מוביל - הפעיל
ד. יבלו

חלק ב

1. מ-ו-ר הפעיל / ה-מ-ר פיעל / מ-ר-יה הפעיל
2. כ-ו-נ הפעיל / כ-ו-נ התפעל
3. ב-י-נ התפעל / ב-י-נ הפעיל / ב-י-נ נפעל
4. דומים בשורש בלבד
מ-ו-ג נפעל נסתר עבר/הווה
מ-ו-ג התפעל נסתרים עתיד
5. נבדלים בשורש, בבניין ובגוף
ש-ו-ט קל נסתרים הווה
ש-ט-יה פיעל נסתר הווה
6. א. I. רוייצ קל II. רצייה קל
ב. I. תליש קל II. לויש קל
ג. I. שויט הופעל II. ישיט הופעל
ד. I. סויר קל II. אסיר קל

חלק א + ב

1. **מְזִיזִים** (זו"ז) בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) מְזִיזו כמו מְרִים (וברבים בשווא נע כמו מְרִימים).

חֲמִשֶׁת הילדים.... בְּשִׁבְלֶכֶם

2. **מְצִיק** (צו"ק) בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) כמו מְרִים.

מְכֶם

3. **הָאֵר** ציווי נוכח בבניין הפעיל ללא "י" אחרי עה"פ, כמו בשלמים הִפְקֵד ולא הִפְקִיד.

שש הדרכים

4. **הִרְיָקוּ** השורש של פועל זה הוא רי"ק, שמשמעותו לרוקן

חמישה נערים.... אֲלֵיהֶם

5. **הוֹרְיָקוּ** השורש של פועל זה הוא יר"ק, שמשמעותו ירוק

אֲתָךְ

6. **פָּן** השורש של פועל זה הוא כו"נ, והנטייה היא במשקל פֻעַל כמו עָד, מֵת

קָמוֹךְ

7. **מְגִיבָה** בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) מְגִיב כמו מְרִים (וביחידה בשווא נע כמו

מְרִימה).

אֲצִלְכֶם

8. **הִקְיָצה** בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) כמו הִרְיָמה.

אֲחֲרֶיךָ

9. **מְבִיא** בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) כמו מְרִים.

שְׂמוֹנֶה הַבְּיָצִים.... אוֹתָן

10. **לְטַאטֵא** פועל זה שייך לגזרת המרובעים (טאט"א) ולגזרת נל"א. לכן אות השורש "א" צריכה להופיע בנטיית

הפועל. (המאפיין של צורת הפועל השנייה סוֹת שייך לגזרת נל"י/ה)

אנו מתנצלות על השגיאה בספר. הניקוד הנכון של הפועל לְטַאטֵא הוא בפתח ב"ט" הראשונה.

על יְדִיכֶם

ג. ייתכן שרבים טועים בהגיית מילים אלה, משום שאינם יודעים מהו השורש של המילה, ולכן טועים בהגייתה.

קיים בלבול בין השורשים מגזרות החסרים, שבהן התחילית מנוקדת בעבר בחיריק ובהווה בפתח, לבין שורשים

מגזרת ע"ו, שבה התחילית מנוקדת בצירה או בשווא נע. קיים בלבול גם בין גזרות הנחים עצמם כמו נל"א – נל"י/ה

(לטאטא – *לטאטות), נפ"י/ו – נע"י/ו (הוריק – הריק).

* שגיאה

חלק ב

1. **מְסִירִים** בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצירה (או בשווא נע). כמו מְרִימִים

שְׁבַעַת הַסְּדֵרִים

2. **קְנָאָה** - השורש קנ"א מגזרת נל"א. בגזרה זו ה"א" השורשית נשמרת בנטייה. כמו מילאה, וידאה, ביטאה

3. **נִדְאָה** בגזרת נל"י/ה בהווה יחיד הצורה מסתיימת בתנועת E סגול כמו נדמה

מְשִׁיב בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) כמו מְרִים.

עליך לבחור אחת מבין שלוש השאלות הראשונות.

4. **תִּירָה** בגזרת נל"י/ה בעתיד צורות היחיד מסתיימות בתנועת E סגול כמו תקנה, תבנה

לְהִתְחַבֵּא בגזרת נל"א לה"פ "א" מופיעה בנטייה. ההגייה כמו בשלמים לְהִתְלַבֵּשׁ

5. **חָטְאוּ** (השורש חט"א) בגזרת נל"א לה"פ "א" מופיעה בנטייה. ההגייה כמו בשלמים כמו סָפְרוּ

הִצִּיפוּ בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) כמו הָרִימוּ.

תְּשַׁעַת הַמִּנְקִים

6. **הִנִּיעָה** בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) כמו הָרִימָה.

לְקַפֵּא בגזרת נל"א לה"פ "א" מופיעה בנטייה. ההגייה כמו בשלמים כמו לְשָׁמֵר

7. **מְפִירָה** בגזרת חפ"נ התחילית בבניין הפעיל מנוקדת כמו בשלמים כמו מְלַבִּישה, מְרַקֵּידָה

נִבְחָרָה כשעה"פ היא עיצור גרוני, והיה צריך לבוא שווא, הוא הופך לחטף פתח כמו נשְׁמָרָה < *נבְחָרָה < נבְחָרָה

עֶשְׂרֵת בְּנֵי הַתְּבוּרָה

8. **הִבִּיא** בגזרת ע"ו התחילית בבניין הפעיל מנוקדת בצליל E (בצירה) כמו הָרִים.

חֲמֵשֶׁה עֶשְׂרֵת פְּרָחִים וְשֵׁתֵי חֲפִיסוֹת שׁוֹקוֹלֵד

אות פאות צא' 443

1. **נְרַקְמַת**: ר-ק-מ נפעל, **השאר בניין קל: לְנִסְק**: נ-ס-ק, **לְעוֹף**: ע-ו-פ, **לְגַעַת**: נ-ג-ע, **לְבָנוֹת**: ב-נ-ו/ה, **אֲשָׁזָר**: ש-ז-ר
2. **נְרַקְמַת** - נרקום מפה לחג.
לְנִסְק - אנו רוצים לנסוק לשמיים.
לְעוֹף - הדבורה רוצה לעוף מפרח לפרח.
לְגַעַת - אל תרשו לילד לגעת בקומקום החם!
לְבָנוֹת - אני רוצה לבנות מגדל של קוביות.
אֲשָׁזָר - אשזור לאימי זר מפרחי השדה.
3. כל הפעלים הם בעלי משמעות מטפורית.
4. פעלים בעלי משמעות מטפורית מעניקים לטקסט יופי לשוני הודות לתמונה המצטיירת במטפורה. פעלים אלה מעלים את הרמה הלשונית של הטקסט, יוצרים אצל הקורא עניין, מרשימים אותו ומושכים את תשומת ליבו.

שפת אט - צא' 444

1. הדוברת מבקשת מהנמענים להניח לה לבטא את עצמה בחופשיות וללא ביקורת.
 2. תשובות אפשריות:
 1. המסר של המשוררת הוא - תנו לי לזרום עם השפה שלי. היעדר סימני הפיסוק תורם לתחושת הזרימה, הספונטניות והחופשיות, וכן הוא תורם לרצף הלשוני. יש כאן מעין חוסר עצירה סמלית, מחאתית, מתריסה.
 2. כפי שהיא יוצאת נגד המוסכמות - לדבר בשפה תקינה, כך היא יוצאת נגד הכתיבה על פי הכללים, במקרה זה - כללי הפיסוק.
 3. שלמים - **לְדַבֵּר/מְדַבֵּרֵת**: ד-ב-ר, פיעל, **יודע**: י-ד-ע, קל*, **להכניס**: כ-נ-ס, הפעיל **תקשרו**: ק-ש-ר, קל, **מתנגנות**: נ-ג-נ, התפעל, **לימדו**: ל-מ-ד, פיעל
חסרי פ"י - **תגידו**: נ-ג-ד, הפעיל
נחי פ"י/ו (+נל"א) - **להוציא**: י-צ-א, הפעיל
נחי ע"ו/י - **תשימו**: ש-י-מ, קל
- *את הפועל י-ד-ע אפשר לסווג גם כשייך לגזרת נפ"ו. כאן הוא סווג לשלמים על פי התנהגותו במשפט.
- הגוף הדקדוקי השולט בשיר הוא גוף שני רבים (נוכחים, נוכחות). הדגש על גוף דקדוקי זה נוצר בכך שכל בית פותח במילה "אל" + פועל בגוף שני רבים. אל תגידו, אל תשימו, אל תקשרו, אל תאטמו.
 - מטרת השימוש בגוף זה היא פנייה אל נמענים אפשריים. פנייה זו הופכת את הנמענים לשותפים של הכותבת ומקרבת אותם אל המסר שהיא רוצה להעביר. באמצעות שימוש בגוף זה נוצר מעין דו-שיח בין הכותבת לקוראים.
 4. א. הפעלים מופיעים בזמן עתיד, אולם הוספת המילה "אל" לפעלים בעתיד יוצרת ציווי שלילי. הגידו < אל תגידו.
ב. בשיר זה הדוברת דורשת ואף נותנת לקוראים הוראות - אל תגידו לי איך לדבר.
ג. פעלים בציווי מעניקים החלטיות, דרישה לפעולה, המרצה לפעולה. בשיר זה פעלים אלה מעידים על דרישתה הנחרצת של המשוררת להניח לה לבטא את עצמה בחופשיות וללא ביקורת. החזרה על המילה "אל" מעצימה את הדרישה ואת החלטיות שבדרישתה, אף על פי שהיא השתמשה בצורה מרוככת של הציווי.
 5. הנמענים עשויים להיות אנשים שמעירים לה על סגנון דיבורה, מורים בבית הספר, "נציגי" האקדמיה ללשון העברית...